VALSTYBĖS UŽSAKYMAS „MAŽOSIOS ORO GYNYBOS SISTEMOS (MOGS) IŠVYSTYMAS“

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
1.	Prašome patikslinti techninėje užduotyje BENDROJOJE DALYJE esantį punktą 6. Šiame punkte teigiama, kad reikalavimai nėra keliami duomenų atvaizdavimo platformai. Tačiau vėliau tame pačiame punkte minimi reikalavimai: „Duomenų atvaizdavimo platforma privalo palaikyti standartizuotus duomenų mainų protokolus, užtikrinančius visapusišką sąveikumą ir duomenų eksportą į vadovavimo ir valdymo (toliau – V2) sistemas, įskaitant SitaWare, TAK (angl. Tactical Assault Kit), kartu išlaikant galimybę naudoti alternatyvias V2 sistemas. Taip pat privaloma užtikrinti kryžminį suderinamumą (angl. cross-platform compatibility) ir korektišką duomenų vizualizavimą Windows, Android ir iOS operacinėse sistemose, naudojant stacionariuosius ir nešiojamuosius kompiuterius bei mobiliuosius galinius įrenginius, įskaitant išmaniuosius telefonus bei planšetinius kompiuterius.“	Techninės užduoties 6 punkto nuostata, kad reikalavimai nekeliami duomenų atvaizdavimo platformai, reiškia, kad Valstybės užsakymo apimtyje Dalyvis neturi sukurti naujos duomenų atvaizdavimo platformos. Duomenų atvaizdavimo platforma yra viena iš egzistuojančių platformų, su kuria turi būti integruojamos Dalyvio kuriamos duomenų perdavimo ir duomenų apdorojimo platformos. Tame pačiame punkte nustatyti reikalavimai dėl standartizuotų duomenų mainų protokolų, sąveikumo su V2 sistemomis ir skirtingomis operacinėmis sistemomis suprantami kaip MOGS integracijos ir sąveikumo reikalavimai, o ne reikalavimas Dalyviui sukurti pačią duomenų atvaizdavimo platformą. Dalyvis turi užtikrinti, kad jo kuriamas sprendimas ir jo perduodami duomenys būtų techniškai suderinami su duomenų atvaizdavimo platforma.
2.	Prašome patikslinti techninėje užduotyje BENDROJOJE DALYJE esantį punktą 8. Šiame punkte teigiama, kad Dalyvis privalo integruoti penkias platformas (dvi iš jų vysto Dalyvis) į bendrą sistemą. Nėra aišku, kokios integracijos reikalingos tarp platformų, kurių Dalyvis nevysto, t. y. ar Dalyvis turi integruoti vystomas platformas su likusiomis trimis, ar gali būti integracijų tarp Dalyvio nevystomų platformų, kurias jis privalės realizuoti šio pirkimo apimtyje (pvz., tarp duomenų sanitavimo ir duomenų atvaizdavimo platformų, kurių nė vienos Dalyvis nevysto).	Dalyvis atsako už duomenų perdavimo ir duomenų apdorojimo platformų sukūrimą bei visų penkių Techninės užduoties 8 punkte nurodytų platformų integravimą į bendrą MOGS sistemą. Tai reiškia, kad Dalyvis turi užtikrinti savo vystomų platformų integraciją su kitomis MOGS platformomis ir vientisą sistemos veikimą. Dalyviui nėra keliama pareiga iš naujo kurti ar iš esmės modifikuoti apdorotų duomenų integravimo, duomenų sanitavimo ar duomenų atvaizdavimo platformų. Tačiau turi būti užtikrintas būtinas duomenų apsikeitimas tarp atitinkamų MOGS komponentų. Konkrečios integracinės sąsajos ir techniniai sprendiniai gali būti detalizuojami pasiūlymo ir derybų metu.

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
3.	Prašome patikslinti, kaip taikomi 11.6.3 ir 13.8 punktai kartu: 11.6.3 punktas nustato, kad atvaizduojamos objekto padėties senumas nuo duomenų gavimo iš sensoriaus neturi viršyti 2 sekundžių, o 13.8 punktas leidžia operacinio žemėlapio atnaujinimo delsą iki 5 sekundžių nuo to paties atskaitos taško. Taip pat prašome patikslinti, ar 13.15 punkte nurodytos 2 sekundės iki patvirtintos atžymos ir 11.6.2 punkte nurodytos 2 sekundės iki komandos efektoriui yra sumuojamos.	11.6.3 ir 13.8 punktuose nustatyti rodikliai taikomi skirtingiems sistemos veikimo aspektams. 11.6.3 punkto 2 sekundžių rodiklis taikomas konkretaus sekamo oro erdvės objekto aktualiai padėčiai – galutinio vartotojo sąsajoje atvaizduojamo objekto padėties duomenys nuo jų gavimo iš sensoriaus negali būti senesni nei 2 sekundės. 13.8 punkto iki 5 sekundžių reikalavimas yra bendresnis operacinio žemėlapio atnaujinimo reikalavimas. Oro erdvės objekto aktualios padėties atveju taikomas griežtesnis 11.6.3 punkto reikalavimas. 13.15 ir 11.6.2 punktuose nustatyti laikai apima dvi nuoseklias proceso dalis: iki 2 sekundžių nuo pirminio objekto užfiksavimo sensoriuje iki patvirtintos atžymos bei trajektorijos sudarymo ir iki 2 sekundžių nuo patvirtintos atžymos sudarymo iki sprendimo / komandos perdavimo efektoriui. Todėl vertinant visą automatizuotą techninę grandinę šie laikai gali būti sumuojami.
4.	Prašome patikslinti, ar 11.6.2 punkte minimoje Sensor-to-Shooter grandinėje sprendimą priima operatorius, ar tai turi būti visiškai automatinis procesas? Manome, kad tuo atveju, kai sprendimą priima operatorius, dviejų sekundžių bendra sistemos vėlavimo trukmė neturėtų būti taikoma (laikas, per kurį operatorius priima sprendimą, turėtų būti neįtrauktas į skaičiavimą).	Techninė užduotis nereikalauja, kad visais atvejais sprendimas būtų priimamas visiškai automatiškai. Pagal 11.16 punktą MOGS turi palaikyti skirtingus automatizavimo lygius – nuo informacijos ir rekomendacijos pateikimo operatoriui iki automatizuoto efektoriaus inicijavimo tais atvejais, kai tai leidžia Užsakovo nustatytos autorizavimo taisyklės. Kai galutiniam veiksmui reikalingas operatoriaus sprendimas ar patvirtinimas, operatoriaus sprendimo priėmimo laikas nėra laikomas sistemos technine delsa.
5.	Prašome patikslinti dėl punkte 11.7 minimų ryšio kanalų. Duomenų perdavimo būdai priklauso nuo sistemoje naudojamos aparatinės įrangos. Ar visiems išvardytiems ryšio kanalams Dalyvis turi pateikti aparatinę įrangą? Kokia apimtimi įranga turėtų būti pateikiama?	11.7 punkte nustatyti ryšio būdai reiškia, kad MOGS architektūra turi būti pajėgi juos palaikyti ir parinkti tinkamiausią prieinamą ryšio būdą pagal nustatytus kriterijus. Tai nereiškia, kad Dalyvis turi pateikti visą nacionaliniu mastu naudojamą palydovinio, 4G/5G ar taktinio radijo ryšio infrastruktūrą. Vadovaujantis Techninės užduoties 17 punktu, Dalyvis turi pateikti techninę ir programinę įrangą, reikalingą jo siūlomam sprendimui įgyvendinti ir atitinkamo etapo rezultatui pademonstruoti. Konkreti ryšio įrangos komplektacija priklausys nuo pasirinktos architektūros ir integruojamų sistemų.

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
6.	Prašome patikslinti dėl punktuose 11.13–11.16 minimo efektorių integravimo sluoksnio ir registro. Iš šių punktų nėra aišku, ar integracijos turi būti realizuojamos tiesiogiai su efektoriais (dronais-perėmėjais, raketų paleidimo sistemomis ir pan.), ar su efektorių valdymo sistema (egzistuojančia ar planuojama įsigyti platforma). Manome, kad reikalavimus sukurti efektorių registrą, realizuoti komandų perdavimą efektoriams bei integraciją su jais būtų tikslingiau atskirti nuo duomenų perdavimo bei duomenų apdorojimo platformų.	Integracija, priklausomai nuo konkretaus efektoriaus architektūros, gali būti realizuojama tiek tiesiogiai su efektoriumi, tiek per jo valdymo sistemą ar kitą dokumentuotą integracinę sąsają. Esminis reikalavimas – MOGS turi gebėti gauti reikalingą informaciją apie efektoriaus būseną ir galimybes, susieti efektorių su atitinkama grėsme bei perduoti sprendimą / komandą pagal konkretaus efektoriaus integracijos modelį. Efektorių registras, integravimo sluoksnis ir sprendimo perdavimo efektoriams funkcionalumas yra MOGS dalis ir nėra išskiriami į atskirą Valstybės užsakymo objektą.
7.	Prašome patikslinti 12.9.2 reikalavimą tuo atveju, kai nutrūksta ryšys tarp sensoriaus ir duomenų perdavimo platformos. Ar šiuo atveju laikino duomenų kaupimo funkcija neturėtų būti pačiame sensoriuje, ir šis reikalavimas turėtų būti taikomas sensoriui, ne duomenų perdavimo platformai?	12.9.2 punktas nustato funkcinį reikalavimą, kad laikinai nutrūkus ryšiui perduotini duomenys nebūtų nepagrįstai prarandami ir ryšiui atsikūrus galėtų būti automatiškai perduoti. Ši funkcija nebūtinai turi būti realizuota pačiame sensoriuje. Ji gali būti realizuota sensoriaus adapteryje, kraštiniame (angl. edge) mazge, duomenų surinkimo punkte ar kitame MOGS valdomame komponente. Jeigu ryšys nutrūksta dar iki duomenims pasiekiant bet kurį MOGS valdomą komponentą, negali būti reikalaujama, kad duomenų perdavimo platforma išsaugotų duomenis, kurių ji nebuvo gavusi.
8.	Prašome patikslinti reikalavimus 12.7.2–12.10. Duomenų perdavimo platformos pagrindinė funkcija – surinkti duomenis iš sensorių. Reikalavimai, susiję su autentifikavimu, raktų ir (ar) sertifikatų saugojimu, duomenų perdavimo šifravimu nuo galo iki galo (angl. End-to-End Encryption), priklauso nuo to, ar šias funkcijas palaiko naudojami sensoriai. Manome, kad turėtų būti patikslinti šie reikalavimai nurodant komponentus ir duomenų srautus, kuriems šie reikalavimai taikomi.	Nurodyti autentifikavimo, sertifikatų, raktų valdymo ir šifravimo reikalavimai pirmiausia taikomi MOGS valdomai duomenų perdavimo aplinkai ir jos komponentams. Jeigu integruojamas sensorius nepalaiko atitinkamo autentifikavimo ar šifravimo mechanizmo, reikalavimas gali būti įgyvendintas naudojant sensoriaus adapterį, saugų duomenų surinkimo mazgą, šliuzą ar kitą techninę priemonę nuo to taško, nuo kurio duomenys patenka į MOGS valdomą infrastruktūrą. Reikalavimas savaime nereiškia pareigos techniškai modifikuoti visus esamus sensorius.
9.	Prašome patikslinti, kas įgyvendina 13.6, 13.9 ir 13.11 punktuose nurodytas atvaizdavimo funkcijas (tapatumo koeficiento atvaizdavimą, STANAG 2019 simboliką, rūšiavimą), atsižvelgiant į tai, kad pagal 6 punktą duomenų atvaizdavimo platformai reikalavimai nekeliami, ir ar Dalyviui bus suteikta teisė bei techninės priemonės kurti šios platformos plėtinius.	Duomenų apdorojimo platforma turi apskaičiuoti ir parengti informaciją, reikalingą 13.6, 13.9 ir 13.11 punktuose nustatytoms funkcijoms realizuoti – tapatumo patikimumo koeficientus, klasifikaciją, grėsmės vertinimą, prioritetus, trajektorijas, STANAG 2019 simbolikai reikalingus atributus ir kitą informaciją. Pats galutinis šios informacijos vizualizavimas vykdomas per duomenų atvaizdavimo platformą. Dalyvis turi užtikrinti reikalingą integraciją ir duomenų pateikimą. Konkrečios prieigos prie egzistuojančios duomenų atvaizdavimo platformos, jos sąsajų sąlygos bus detalizuojamos tiek, kiek tai bus reikalinga konkrečiai integracijai įgyvendinti.

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
10.	III skyriuje 14.1 punkte nurodoma: „I etapo rezultatas (iki 2 mėn.) – veikiantis prototipas, apimantis duomenų perdavimo bei duomenų apdorojimo platformų sukūrimą ir sprendimo perdavimą efektoriams per duomenų atvaizdavimo platformą.“ Prašome patikslinti, ar šiame punkte minima duomenų atvaizdavimo platforma yra realiai egzistuojantis techninis sprendimas, paminėtas BENDROSIOS DALIES 6 punkte, t. y. ar prototipo sukūrimo ir demonstravimo etape jau turi būti realizuota integracija su realiai egzistuojančia duomenų atvaizdavimo platforma?	I etape nereikalaujama atlikti galutinės produkcinės integracijos į Lietuvos kariuomenės veikiančią infrastruktūrą. Pagal Valstybės užsakymo rezultatų vertinimo tvarką veikiantis prototipas demonstruojamas Dalyvio aplinkoje. I etape turi būti pademonstruotas duomenų perdavimo ir duomenų apdorojimo platformų veikimas bei jų integracija su duomenų atvaizdavimo platforma. Integracija turi būti realiai veikianti techniniu ir funkciniu požiūriu, tačiau galutinis sprendimo diegimas nacionalinėje infrastruktūroje yra vėlesnių etapų objektas. Kartu pažymėtina, kad konkretūs techniniai ir funkciniai integracijos reikalavimai bei jų įgyvendinimo būdas, gali būti papildomai tikslinami derybų metu.
11.	Prašome patikslinti 12.3 punkto reikalavimą naudoti duomenų klasifikavimo metaduomenis pagal STANAG 4774, STANAG 4778 ir ACP-240. STANAG 4778 ir ACP-240 yra alternatyvūs to paties uždavinio sprendimai, paremti skirtingomis technologijomis; ar reikalaujama įgyvendinti abu, ar pakanka vieno?	12.3 punkto tikslas – užtikrinti duomenų klasifikavimo, apsaugos ir metaduomenų valdymo suderinamumą su nurodytais standartais pagal jų taikymo sritį. Reikalavimas neturėtų būti suprantamas taip, kad kiekvienam tam pačiam duomenų srautui visais atvejais privaloma vienu metu taikyti du alternatyvius techninius mechanizmus. Dalyvis turi užtikrinti suderinamumą su nurodytais standartais ir pasiūlyme pagrįsti jų taikymą pagal pasirinktą architektūrą bei konkrečius duomenų mainų scenarijus.
12.	Prašome patikslinti, ar 12.13.1 punkte išvardytų tipų sensorių kiekiai, geografinis pasiskirstymas ir tipinis pranešimų dažnis bus pateikti pasiūlymų rengimo etape. Be šių duomenų 13.13 punkto našumo ir 11.6 punkto delsos reikalavimų neįmanoma techniškai pagrįsti ir įkainoti. Taip pat prašome patikslinti, ar 1000 aktyvių objektų reiškia pirmines atžymas, ar jau suformuotas sistemines trasas.	Šiame etape nėra nustatyti galutiniai visų MOGS integruojamų sensorių kiekiai, jų išdėstymas ar vienodas tipinis pranešimų dažnis. Techninės užduoties 16 punkte nustatyta, kad galutinė sistemos komplektacija ir jos sudedamųjų dalių apimtis bus tikslinama, o sistema turi būti horizontaliai ir vertikaliai plečiama. I etapui nustatytas konkretus minimalus demonstravimo kriterijus – ne mažiau kaip 5 integruoti skirtingų tipų sensoriai. 13.13 punkte nurodyti 1000 aktyvių antropogeninės kilmės oro erdvės objektų suprantami kaip sistemos apdorojami ir sekami objektai / sekos (tracks), o ne kaip kiekvieno sensoriaus atskirai generuojamų pirminių matavimų skaičius.
13.	Prašome patikslinti I etapo demonstravimo sąlygas, atsižvelgiant į tai, kad Techninės užduoties 14.1 punktas, Sąlygų III skyriaus 4 punkto lentelė ir Valstybės užsakymo rezultatų vertinimo tvarkos 2.1 papunktis I etapo rezultatą aprašo skirtingomis formuluotėmis.	Toliau pateikiami paaiškinimai pagal atskirus 13.1–13.6 klausimus.

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
13.1.	Ar ne mažiau kaip 5 skirtingų tipų sensoriai, nurodyti 14.1 punkte, turi būti Užsakovo valdomi sensoriai, ar Dalyvis gali prototipo veikimą demonstruoti su savo turimais, partnerių ar kitais teisėtai prieinamais sensoriais? Rezultatų vertinimo tvarkos 2.1 papunktyje nurodyta, kad prototipas demonstruojamas Dalyvio aplinkoje, todėl suprantame, kad Užsakovo sensoriai I etape nėra būtini, ir prašome tai patvirtinti.	Užsakovas suteiks prieigą prie Užsakovo valdomų sensorių duomenų, o konkretūs duomenų perdavimo laiko tarpai bus derinami prototipo kūrimo eigoje.
13.2.	Jei bent dalis sensorių turi būti Užsakovo, prašome nurodyti jų tipus, skaičių ir terminą, iki kurio Dalyviui bus suteikta prieiga prie jų duomenų srautų ir sąsajų dokumentacijos, atsižvelgiant į tai, kad I etapo trukmė yra 2 mėnesiai nuo sutarties pasirašymo.	Užsakovas suteiks prieigą prie ne mažiau kaip 5 skirtingų tipų sensorių duomenų, o konkretūs sensorių tipai, jų techninės charakteristikos ir duomenų perdavimo laiko tarpai bus derinami iš anksto prototipo kūrimo eigoje. Sensoriai Dalyviui nebus neperduodami.
13.3.	Kas laikoma skirtingu sensoriaus tipu vertinant šį kriterijų: ar pakanka 12.13.1 punkte išvardytų skirtingų fizikinių veikimo principų (pavyzdžiui, radiolokacinis, akustinis, elektrooptinis, radijo dažnio, ADS-B), ar reikalaujama ir skirtingų gamintojų bei skirtingų duomenų formatų?	Skirtingu sensoriaus tipu laikomas skirtingo tipo / fizikinio veikimo principo oro erdvės stebėjimo duomenų šaltinis, pavyzdžiui, radiolokacinis, radijo dažnio / elektroninės žvalgybos, akustinis, elektrooptinis, infraraudonųjų spindulių ar kitas Techninės užduoties 12.13.1 punkte nurodytas sensorius.
13.4.	Ar demonstruojant prototipą visi naudojami sensoriai privalo būti realūs fiziniai įrenginiai? Ar demonstruojant prototipą visų tipų realius sensorius turi pateikti Dalyvis, ar sensorius pateiks Užsakovas?	I etapo tikslas – išbandyti realiai veikiantį prototipą ir įvertinti jo gebėjimą priimti bei apdoroti skirtingų tipų sensorių duomenis. Prototipo demonstravimo metu turi būti naudojami Užsakovo valdomų sensorių realiu laiku perduodami duomenys. Sensoriai Dalyviui nebus neperduodami.
13.5.	Ar demonstruojant prototipą priimtini imituojami arba atkartojami sensorių duomenų srautai (pavyzdžiui, iš įrašytų realių duomenų arba sensorių simuliatoriaus), ar reikalaujama, kad visi 5 sensoriai demonstravimo metu veiktų realiu laiku?	Reikalaujama, kad visi 5 sensoriai demonstravimo metu veiktų realiu laiku.
13.6.	Techninės užduoties 14.1 punkte I etapo rezultatas apima ir sprendimo perdavimą efektoriams per duomenų atvaizdavimo platformą, o Sąlygų III skyriaus lentelėje ir rezultatų vertinimo tvarkos 2.1 papunktyje nurodytas tik platformų integravimas su duomenų atvaizdavimo platforma. Prašome patikslinti, ar I etape privaloma pademonstruoti ir sprendimo perdavimą efektoriui, ir jei taip, ar priimtinas efektoriaus imitatorius.	I etape privaloma pademonstruoti sprendimo perdavimą efektoriui. Demonstravimo metu turi būti naudojamas realus fizinis efektorius – efektoriaus imitatoriaus naudojimas nėra priimtinas.

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
14.	Prašome patikslinti 12.11 ir 12.14 punktuose nurodytą reikalavimą užtikrinti sąveiką su galiojančiais NATO standartais: ar Užsakovas turi konkrečių reikalavimų dėl sąjungininkų sąsajų ir NATO FMN spiralės, ar standartų pasirinkimą palieka Dalyviui, pagrindžiant jį pasiūlyme.	Techninės užduoties 12.11 ir 12.14 punktuose konkreti NATO FMN spiralė ar baigtinis sąjungininkų sąsajų sąrašas nėra nustatytas. Dalyvis turi projektuoti sprendimą taip, kad jis būtų suderinamas su galiojančiais NATO standartais, aktualiais konkrečių integruojamų sensorių ir sąjungininkų sąsajų atveju. Pasiūlyme Dalyvis gali nurodyti ir pagrįsti numatomus taikyti standartus bei sąsajas. Konkretūs reikalavimai, priklausantys nuo faktiškai integruojamų Sąjungininkų sistemų, bus detalizuojami atitinkamame etape.
15.	Prašome patikslinti, ar 12.10 punkte nurodyti produktai Zenoh ir NetBird yra privalomi, ar pateikti kaip pavyzdiniai, leidžiant pasiūlyti funkciškai lygiavertį sprendinį.	Techninės užduoties 12.10 punktas nenustato pareigos MOGS būtinai sukurti naudojant būtent Zenoh ir NetBird produktus. Privalomas rezultatas yra techninis suderinamumas su Zenoh ir NetBird. Dalyvis gali siūlyti kitą techninį sprendinį, jeigu jis užtikrina Techninėje užduotyje nustatytą funkcionalumą ir techninį suderinamumą su nurodytais produktais.
16.	Prašome patikslinti, kas suteikia MOGS talpinimo infrastruktūrą (patalpas, elektros energiją, aušinimą, ryšio kanalus) II ir III etapuose ir 19 punkte nurodytu palaikymo laikotarpiu, atsižvelgiant į 12.1 punkto reikalavimą diegti valdomoje infrastruktūroje ir 17 punkte nustatytą Dalyvio pareigą pateikti techninę ir programinę įrangą. Taip pat prašome patikslinti 11.4 punkte reikalaujamo avarinio atkūrimo sprendimo apimtį ir taikomus duomenų praradimo (RPO) bei atkūrimo trukmės (RTO) rodiklius.	Pagal Techninės užduoties 17 punktą Dalyvis atsako už projektui įgyvendinti reikalingos techninės ir programinės įrangos pateikimą. Konkrečios MOGS diegimo vietos infrastruktūros sąlygos ir Šalių atsakomybės bus detalizuojamos atsižvelgiant į pasirinktą architektūrą ir atitinkamo etapo apimtį. Dalyvis pasiūlyme turi nurodyti jo sprendimui būtinus infrastruktūrinius reikalavimus. Techninėje užduotyje konkretūs RPO ir RTO rodikliai šiuo metu nenustatyti. Dalyvis turi pasiūlyti avarinio atkūrimo architektūrą, atitinkančią 11.4 punkte nustatytą 99,9 proc. pasiekiamumą, o konkretūs RPO ir RTO parametrai gali būti detalizuoti derybų metu.
17.	Prašome patikslinti, ar aparatinį saugos modulį (angl. Hardware Security Module, HSM), minimą 12.8.3 punkte, Dalyvis privalo pateikti šio pirkimo apimtyje?	Techninės užduoties 12.8.3 punktas leidžia naudoti HSM arba lygiavertį būdą. Jeigu Dalyvio pasirinktam sprendiniui įgyvendinti reikalingas fizinis HSM, vadovaujantis Techninės užduoties 17 punktu jo pateikimas yra Dalyvio atsakomybė ir turi būti įtrauktas į pasiūlymo apimtį. Jeigu siūlomas lygiavertis techninis sprendimas, Dalyvis turi pagrįsti jo atitiktį 12.8.3 punkto saugumo tikslui.

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
18.	Prašome patikslinti 13.14 punkte nurodytos 5 procentų klaidingų teigiamų ribos matavimo metodiką: kokioje aplinkoje, su kokia imtimi ir pagal kokią metriką šis rodiklis bus tikrinamas priimant etapo rezultatus. Taip pat prašome patikslinti, kas pateikia pradinius paženklintus duomenų rinkinius, reikalingus 13.3 ir 13.7 punktuose nurodytų modelių mokymui.	Techninėje užduotyje šiuo metu nėra nustatyta konkreti 13.14 punkte nurodyto ne didesnio kaip 5 proc. klaidingų teigiamų atpažinimų rodiklio bandymo duomenų imtis ar viena konkreti bandymo aplinka. Dalyvis pasiūlyme turėtų pagrįsti taikomą rodiklio apskaičiavimo ir validavimo metodiką. Galutinė rezultatų patikrinimo metodika ir reprezentatyvios bandymo sąlygos bus detalizuojamos iki atitinkamo rezultato priėmimo. Techninė užduotis nenustato Užsakovo pareigos I etapui pateikti pradinius paženklintus duomenų rinkinius modelių mokymui, todėl Dalyvis turi numatyti pradiniam sprendimo sukūrimui ir demonstravimui reikalingus teisėtai naudojamus mokymo bei validavimo duomenis.
19.	Prašome patikslinti Sąlygų 35 punkto ir sutarties projekto specialiosios dalies 3.11 punkto taikymą tais atvejais, kai MOGS kūrimui pasitelkiami rinkoje prieinami komerciniai produktai (angl. COTS) arba jų komponentai, priklausantys ūkio subjektų grupės nariui ar trečiajam asmeniui. Atkreipiame dėmesį, kad Sąlygų 5 kvalifikacinis reikalavimas ir 5 priedo T3 vertinimo kriterijus tiesiogiai numato, jog Dalyvis remiasi jau turimu veikiančiu produktu, o 14.1 punkte nustatytas 2 mėnesių terminas prototipui praktiškai įgyvendinamas tik naudojant esamus komponentus.	Toliau pateikiami paaiškinimai pagal atskirus 19.1–19.9 klausimus.
19.1.	Ar teisingai suprantame, kad Sąlygų 35 punkto nuostata dėl iki sutarties sudarymo sukurtų ar teisėtai naudojamų technologinių sprendimų reiškia, jog tokių produktų intelektinės nuosavybės teisės ir šaltinio kodas Užsakovui neperduodami, o Dalyvis privalo juos aiškiai identifikuoti pasiūlyme ir užtikrinti Užsakovui naudojimo teises? Jei šiuo atveju šaltinio kodas Užsakovui neperduodamas, kaip bus užtikrinama nuostata, neribojanti Užsakovo galimybės keisti ir toliau vystyti platformas?	Taip. Sąlygų 35 punktas numato, kad Dalyviui išlieka nuosavybės ir kitos intelektinės nuosavybės teisės į iki Valstybės užsakymo sutarties sudarymo jo sukurtus arba teisėtai naudojamus technologinius sprendimus. Vien dėl tokio produkto panaudojimo jo nuosavybės teisės ar visas iki Sutarties sukurtas šaltinio kodas Užsakovui savaime neperduodamas. Tokius komponentus Dalyvis turi aiškiai identifikuoti pasiūlyme ir užtikrinti tokias naudojimo teises, kad jų panaudojimas neribotų Užsakovo galimybės naudoti, prižiūrėti, keisti ir toliau vystyti pagal Sutartį sukurtą MOGS sistemą, įskaitant galimybę šiems darbams pasitelkti trečiuosius asmenis.

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
19.2.	Kokia apimtimi turi būti užtikrinta Sąlygų 35 punkte nurodyta Užsakovo galimybė sistemą keisti ir toliau vystyti tų komponentų atžvilgiu, kurių šaltinio kodas Dalyviui nepriklauso? Ar Užsakovui pakanka dokumentuotų taikomųjų programų sąsajų, konfigūravimo bei plėtinių kūrimo mechanizmų ir teisės šiuos darbus pavesti tretiesiems asmenims, ar reikalaujama prieigos prie paties produkto šaltinio kodo?	Kai trečiosios šalies ar iki Sutarties sukurto produkto šaltinio kodas Dalyviui nepriklauso, dokumentuotos API, konfigūravimo galimybės, plėtinių mechanizmai, aiškiai dokumentuotas komponento pakeičiamumas bei teisė Užsakovui pasitelkti kitus tiekėjus gali būti tinkamos priemonės Sąlygų 35 punkto tikslui įgyvendinti. Esminis kriterijus – komponentas neturi sukurti tokios technologinės ar licencinės priklausomybės, dėl kurios Užsakovas faktiškai negalėtų prižiūrėti, modifikuoti ar toliau vystyti MOGS.
19.3.	Ar Užsakovas priimtų kaip lygiavertę priemonę šaltinio kodo deponavimą (angl. escrow) su nustatytomis atskleidimo sąlygomis, jeigu produkto gamintojas šaltinio kodo neperduoda?	Šaltinio kodo deponavimas Sąlygose nėra nustatytas kaip savaime lygiavertė priemonė, tačiau toks modelis gali būti siūlomas ir vertinamas derybų metu kaip viena iš rizikos valdymo priemonių. Jo priimtinumas priklausytų nuo konkrečių atskleidimo sąlygų ir nuo to, ar kartu būtų tinkamai užtikrintos Sąlygų 35 punkte nustatytos Užsakovo teisės.
19.4.	Valstybės užsakymo rezultatų vertinimo tvarkoje kaip pasirengimo kitam etapui įrodymas nurodyta programinio kodo saugykla ir diegimo instrukcijos. Prašome patikslinti, ar šis reikalavimas apima tik specialiai Užsakovui sukurtą kodą (integracijas, adapterius, konfigūracijas, duomenų modelius), ar ir pasitelktų komercinių produktų kodą.	Reikalavimas dėl programinio kodo saugyklos pirmiausia taikomas Valstybės užsakymo vykdymo metu Dalyvio sukurtam ar pritaikytam kodui, kuris sudaro perduodamo etapo rezultatą, įskaitant integracijas, adapterius, konfigūracijas, duomenų modelius ir kitus pagal Sutartį sukurtus elementus. Jis savaime nereikalauja perduoti trečiosios šalies komercinio produkto šaltinio kodo, kurio Dalyvis teisėtai negali perduoti, jeigu toks produktas tinkamai identifikuotas ir jo naudojimas atitinka Sąlygų 35 punkto reikalavimus.
19.5.	Kokių licencijavimo sąlygų reikalaujama komerciniams produktams, atsižvelgiant į Techninės užduoties 16 punktą, draudžiantį fiksuotus maksimalius integruojamų sensorių, operacinių rajonų ir efektorių skaičiaus apribojimus? Ar licencijos turi būti neterminuotos, ar priimtinos terminuotos licencijos su atnaujinimo kaštais?	MOGS licencijavimo modelyje negali būti nustatytas fiksuotas maksimalus integruojamų sensorių, operacinių rajonų ar efektorių skaičius. Dalyvis pasiūlyme turi aiškiai nurodyti visų naudojamų komercinių produktų licencijavimo modelį, licencijų galiojimo laiką, atnaujinimo sąlygas ir papildomus kaštus. Licencijavimo sąlygos negali paneigti Sąlygų 35 punkte Užsakovui suteikiamos galimybės MOGS naudoti, prižiūrėti ir toliau vystyti. Terminuotos licencijos gali būti vertinamos derybų metu, tačiau jų galiojimo pabaiga ar atnaujinimo modelis negali sukurti neatskleisto ar nevaldomo MOGS naudojimo apribojimo.
19.6.	Ar komercinių produktų licencijos turi būti perleidžiamos kitam tiekėjui tuo atveju, jeigu Užsakovas pasinaudotų Sąlygų 35 punkte numatyta teise perduoti priežiūrą ir tolesnį vystymą kitam tiekėjui?	Nereikalaujama, kad kiekviena komercinio produkto licencija formaliai būtų perleidžiama kitam tiekėjui. Tačiau licencinės sąlygos turi leisti Užsakovui pasitelkti trečiuosius asmenis MOGS priežiūrai ir tolesniam vystymui tokia apimtimi, kokios reikia šiems darbams atlikti.

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
19.7.	Sąlygų 35 punkte atskirai minima atvirojo kodo programinė įranga. Prašome patikslinti, ar Užsakovui priimtini griežtos autorinės teisės (angl. copyleft) licencijų, pavyzdžiui, GPL ar AGPL, komponentai, jeigu jie diegiami nemodifikuoti kaip atskiros paslaugos ir neįtraukiami į Užsakovui perduodamą kodo bazę.	Atvirojo kodo komponentų, įskaitant GPL ar AGPL licencijuojamus komponentus, naudojimas savaime nėra draudžiamas. Dalyvis turi juos aiškiai identifikuoti, laikytis atitinkamų licencijų sąlygų ir užtikrinti, kad pasirinktas jų naudojimo būdas neapribotų Užsakovo teisių į MOGS. Atsakomybė už siūlomo licencijavimo modelio teisėtumą tenka Dalyviui.
19.8.	Jeigu komercinio produkto gamintojas objektyviai negali suteikti Sąlygų 35 punkte nurodytos apimties naudojimo teisių, ar tai laikoma pasiūlymo neatitiktimi, ar Dalyvis gali pasiūlyti kompensuojančias priemones (dokumentuotas sąsajas, komponento pakeičiamumo įrodymą, migracijos planą), užtikrinančias Užsakovo galimybę toliau vystyti sistemą nepriklausant nuo konkretaus gamintojo?	Dalyvis gali siūlyti alternatyvią architektūrą ar kompensuojančias priemones, pavyzdžiui, dokumentuotas sąsajas, aiškų komponento pakeičiamumą ar migracijos mechanizmą, jeigu jomis objektyviai užtikrinama, kad MOGS gali būti prižiūrima ir toliau vystoma nepriklausomai nuo konkretaus gamintojo. Tokios priemonės būtų vertinamos pagal konkretų pasiūlytą sprendinį ir negali paneigti Sąlygų 35 punkte nustatytų Užsakovo teisių.
19.9.	Ar intelektinės nuosavybės sąlygos, kaip numatyta sutarties projekto specialiosios dalies 3.11 punkte, bus derinamos individualiai derybų metu, ir ar pasiūlyme pakanka nurodyti siūlomą intelektinės nuosavybės modelį, detales paliekant deryboms?	Taip. Sąlygų 35 punkte nustatyta, kad derybų metu atitinkamų etapų rezultatuose identifikuojami konkretūs Valstybės užsakymo vykdymo metu sukuriami elementai, skirti išimtinai Užsakovo poreikiams, o Sutarties specialiosios dalies 3.11 punktas intelektinės nuosavybės nuostatas sieja su konkurso sąlygomis ir derybų rezultatais. Pasiūlyme Dalyvis turi aiškiai aprašyti siūlomą intelektinės nuosavybės modelį ir identifikuoti iki Sutarties turėtus, trečiųjų šalių, COTS ir atvirojo kodo komponentus. Konkrečios sąlygos gali būti detalizuojamos derybų metu, tačiau negali paneigti Sąlygų 35 punkte nustatytų esminių Užsakovo teisių.
20.	Prašome patikslinti, kokio pobūdžio sąsajas teikia MOGS integruotini radiolokaciniai sensoriai, nurodyti Techninės užduoties 12.13.1 punkte.	Toliau pateikiami paaiškinimai pagal atskirus 20.1–20.3 klausimus.
20.1.	Ar sensoriai teikia jau apdorotus duomenis (aptikimo atžymas ar suformuotas trasas) per dokumentuotą sąsają, ar perduoda neapdorotą signalo lygmens srautą, kurį pagal protokolą turi apdoroti pats Dalyvis? Nuo to priklauso, ar Dalyviui reikia realizuoti signalo apdorojimo grandį, ar pakanka atžymų priėmimo ir koreliavimo.	Techninė užduotis nenustato bendro reikalavimo Dalyviui kurti kiekvieno integruojamo radiolokacinio sensoriaus pirminio signalo apdorojimo grandį. MOGS sensorinių duomenų integracija gali būti vykdoma naudojant sensoriaus pateikiamas aptikimo atžymas, trasas ar kitus apdorotus duomenis per dokumentuotą sąsają. Jeigu konkretus integruojamas sensorius teiks kitokio lygmens duomenis, jo integravimo būdas bus vertinamas pagal konkrečias technines galimybes ir atitinkamą integravimo etapą.

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
20.2.	Kokie duomenų mainų formatai ir protokolai naudojami esamose sąsajose: ar tai standartizuoti formatai (pavyzdžiui, ASTERIX ir kurios kategorijos bei redakcijos, SAPIENT ir kuri versija), ar gamintojų nuosavi protokolai ir taikomųjų programų sąsajos?	Techninėje užduotyje šiuo metu nėra nustatytas baigtinis visų integruojamų radiolokacinių sensorių protokolų ar formatų sąrašas. Priklausomai nuo konkretaus sensoriaus gali būti naudojami tiek standartizuoti, tiek gamintojo dokumentuoti nuosavi formatai ar API. Dėl šios priežasties Techninės užduoties 12.13 punkte reikalaujama standartizuoto sensorių adaptavimo sluoksnio, leidžiančio integruoti naujus sensorius nekeičiant pagrindinės MOGS logikos.
20.3.	Ar Užsakovas užtikrins, kad Dalyviui būtų pateikta sensorių gamintojų sąsajų dokumentacija (angl. interface control document) ir suteiktos reikiamos licencijos ar leidimai šioms sąsajoms naudoti, ir kokiu etapu tai bus padaryta?	Integruojant Užsakovo valdomus sensorius, Dalyviui bus sudaromos sąlygos gauti integracijai reikalingą informaciją ir prieigas tokia apimtimi, kokią Užsakovas teisėtai gali suteikti. Užsakovo valdomų sensorių integravimas nacionaliniu lygmeniu pirmiausia aktualus II etapui, o Sąjungininkų sistemų – III etapui. Sutarties projekto 3.6 punkte taip pat nustatyta, kad Dalyvis neatsako už funkcionalumų nepasiekimą, jeigu jie objektyviai priklauso nuo trečiųjų šalių veiksmų, įskaitant susitarimus su kitomis valstybės institucijomis ar Sąjungininkais dėl prieigos prie jų sistemų.